

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**«АРХІТЕКТУРНЕ ПРОЕКТУВАННЯ: СЕЛИЩЕ
НА 6 ТИС. МЕШКАНЦІВ В ПРИМІСЬКІЙ ЗОНІ»**

(для студентів спеціальності 191 - Архітектура та містобудування)

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2021

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Архітектурне проектування: Селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні» (для студентів спеціальності 191 – Архітектура та містобудування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, уклад.: Д. М. Вітченко – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 35 с.

Укладач канд. арх. Д. М. Вітченко

Рецензент

О. А. Попова, кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою містобудування, протокол № 4 від 10.12.2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ	5
1.1 Формулювання тематики	5
1.2 Програма навчальної дисципліни.....	5
2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	6
3 СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
4 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ.....	9
5. СКЛАД ПРОЄКТУ	9
6 ПЕРЕДПРОЄКТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
6.1 Передпроектний аналіз території	9
6.2 Вибір функціонального профілю селища	122
6.3 Розрахунок території селища.....	12
6.4 Функціональне зонування селища.....	133
6.5 Планувальна структура селища	166
7. ПРОЄКТ ПЛАНУВАННЯ І ЗАБУДОВИ СЕЛИЩА	188
7.1 Трасування вулиць, проїздів, формування майданів.....	188
7.2 Житлова забудова.....	20
7.3 Громадський центр селища.....	211
7.4 Виробничі території	244
7.5 Комунально-складські підприємства	244
7.6 Озеленення території.....	24
7.7 Техніко-економічні показники проекту (ТЕП).....	25
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	276
ДОДАТОК А	27

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Архітектурне проектування: Селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні» укладена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки бакалаврів спеціальності 191 – Архітектура та містобудування освітньої програми Архітектура будівель і споруд (шифр за ОПП ВПП 23).

Мета дисципліни – викладання навчальної дисципліни «Архітектурне проектування: Селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні» є ознайомлення студентів з методикою проектування просторової структури селища в конкретному географічному середовищі й у конкретних умовах містобудівної діяльності. При цьому селище трактується як складова крупнішої містобудівної системи (агломерації або групової системи розселення), що має з ним постійні зв'язки.

Завдання дисципліни:

– виявити напрямок зовнішніх зв'язків обраного регіону з довкіллям і положення селища, що проектується;

– урахувати природні умови (характер рельєфу, акваторій, зелених масивів, напрям панівних вітрів, та ін.) та обрати оптимальне місце розташування селища, заздалегідь розрахувавши розміри його території за укрупненими показниками;

– виявити характерні особливості природного ландшафту та виділити композиційні елементи (осі, вузли, домінанти, візуальні розкриття та ін.);

– розділити територію селища на взаємопов'язані функціональні зони: житлову, рекреаційну, промислову, складську, комунальну, а також громадський центр й автовокзалу відповідно до нормативних вимог;

– розробити систему селищних вулиць, яка забезпечила б зв'язок між функціональними зонами, і зв'язок селища із зовнішньою транспортною артерією. При трасуванні вулиць мають бути враховані природні умови, а також розкриття за ходом руху найбільш ефективних видових перспектив.

Предмет вивчення у дисципліні – містобудівне середовище селища.

1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

1.1 Формулювання тематики

Дисципліна «Архітектурне проектування: Селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні» складається з двох змістових модулів, які, в свою чергу, розбиті на теми та навчальні елементи.

Тематика самостійної роботи дисципліни відповідає темі аудиторних практичних занять. У процесі вивчення дисципліни студент має знати:

- основи розробки генерального плану населеного пункту;
- основні принципи організації системи культурно-побутового обслуговування населення селища;
- основні принципи містобудівної композиції селища;
- основи зонування території селища.

Вміти:

- використовувати інформацію законодавчих документів, державних будівельних норм і правил у містобудування;
 - аналізувати і оцінювати природно-кліматичні, інженерно-технічні, соціальні умови містобудівного проектування;
 - виконувати завдання щодо зонування території селища згідно розрахунків балансу території;
 - розраховувати узагальнені основні техніко-економічні показники проекту селища;
 - розробляти функціональні й об'ємно-планувальні рішення, а також виконувати креслення та розділи пояснювальної записки до проекту селища.
- Мати компетенції: містобудівного та композиційного аналізу об'єктів.

1.2 Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1 Архітектурне проектування: селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні (2/105).

Змістовий модуль 1 Передпроектний аналіз території селища і концепція містобудівної організації селища.

Тема 1.1 Видача завдання на проектування.

Тема 1.2 Аналіз містобудівної та ландшафтної ситуації.

Тема 1.3 Розробка ідеї-концепції селища.

Змістовий модуль 2 Розробка генерального плану селища.

Тема 2.1 Розрахунок базових демографічних та техніко-економічних показників.

Тема 2.2 Визначення планувальної структури та функціонального зонування селища.

Тема 2.3 Розробка проектного рішення генерального плану селища.

2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методика викладання курсу «Архітектурне проектування: селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні» передбачає роботу в діалозі викладачів зі студентами та розрахована на 60 годин практичних занять та 45 годин самостійної роботи.

Для розуміння студентами структури навчального процесу та зв'язку практичних занять і самостійної роботи даний розділ подається у вигляді структурно-змістовних таблиць, що включають як інформацію про зміст, структуру та часовий розподіл по окремим темам та видам занять, так і короткі рекомендації щодо виконання практичних завдань та організації самостійної роботи.

3 СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

За кожною темою заплановано проведення практичних занять (табл. 1), на яких студенти формують уміння та навички практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання графоаналітичних завдань.

Таблиця 1 – Структура організації та зміст практичних занять

Види навчальних занять	Години	Тематика, зміст та методичні вказівки з проведення практичних занять
1	2	3
Модуль 1 «Архітектурне проектування: селище на 6 тис. мешканців в приміській зоні»		
Змістовий модуль 1 Передпроектний аналіз території селища і концепція містобудівної організації селища		
Тема 1.1 Видача завдання на проектування.	10	Ознайомлення з метою та завданнями проекту

Продовження таблиці 1

1	2	3
Практичні заняття	10	Вибір території об'єкту проєктування за запропонованими топографічними матеріалами. Ознайомлення з топографічними матеріалами
Самостійна робота	5	Ознайомлення із чинними нормативними нормами в галузі містобудування
Тема 1.2 Аналіз містобудівної та ландшафтної ситуації	10	Методика оцінки містобудівної ситуації. Ознайомлення з прийомами виконання аналітичних схем існуючої ситуації (композиційної, транспортного та культурно-побутового обслуговування)
Практичні заняття	10	Виконання схеми аналізу існуючої композиційно-просторової структури. Уточнення на топооснові місця розташування селища
Самостійна робота	5	Пошук, систематизація за типом композиційно-просторової структури проєктів аналогів з урахуванням ландшафтної ситуації
Тема 1.3 Розробка ідей-концепції селища	10	Визначення типологічного спрямування селища. Розробка ідей-концепції планувальної схеми селища
Практичні заняття	10	Розробка ідей-концепції планувальної схеми селища
Самостійна робота	5	Завершення ідей-концепції планувальної схеми селища
Змістовий модуль 2 Розробка генерального плану селища		
Тема 2.1 Розрахунок базових демографічних та техніко-економічних показників	10	Уточнення місткості селищеутворюючих підприємств. Розрахунок території селища. Розрахунок житлового фонду селища, визначення кількості та вибір типів житлових будинків. Визначення складу та місткості закладів та підприємств громадського призначення.

Продовження таблиці 1

1	2	3
Практичні заняття	10	Уточнення місткості селищеутворюючих підприємств. Розрахунок території селища
Самостійна робота	5	Розрахунок житлового фонду селища, визначення кількості та вибір типів житлових будинків
Тема 2.2 Визначення планувальної структури та функціонального зонування селища	10	Зонування території у відповідності з функціональними, санітарно-гігієнічними, економічними та естетичними вимогами. Затвердження планувальної структури селища
Практичні заняття	10	Зонування території у відповідності з функціональними, санітарно-гігієнічними, економічними та естетичними вимогами. Затвердження планувальної структури селища
Самостійна робота	5	Виконання ескізних схем планувального рішення
Тема 2.3 Розробка проєктного рішення генерального плану селища	10	Опрацювання житлових територій селища. Розміщення об'єктів соціально-культурного обслуговування. Організація мережі вулиць та проїздів. Опрацювання архітектурно-планувального рішення селища. Виконання схем транспортного та культурно-побутового обслуговування, композиційного схеми
Практичні заняття	10	Виконання схем транспортного та культурно-побутового обслуговування, композиційного схеми
Самостійна робота	5	Графічне оформлення проєкту та завершення текстової пояснювальної частини проєкту

Тематика контрольних робіт

Комплексні контрольні роботи, передбачені програмою навчальної дисципліни. Розроблені за тематикою змістовних модулів.

4 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

1. Графічна частина проміжних практичних та самостійних завдань виконується вручну на папері формату А3 рапідграфом, лайнером, фломастером та ін., або у будь-якому комп'ютерному графічному редакторі із подальшою роздруківкою на папері вказаного формату. Масштаб схем відповідно до формату аркушу. До графічних завдань додаються анотаційні пояснення, які відповідають темі завдання. Виконані студентом роботи здаються викладачеві на перевірку.

2. Графічні матеріали курсового проєкту виконуються у будь-якому комп'ютерному графічному редакторі із подальшою роздруківкою на папері формату А2, або вручну на папері вказаного формату рапідграфом та ін. в проєктній графіці. Текстові матеріали пояснювальної записки подавати на папері формату А4 з вертикальним розташуванням тексту.

5 СКЛАД ПРОЄКТУ

Таблиця 2 – Рекомендований склад курсового проєкту

Номер з/п	Найменування креслень	Масштаби
1	Ситуаційна схема	М 1:10000
2	Схема містобудівного аналізу території селища	М 1:5000
3	Схема ландшафтного аналізу існуючої композиційно-просторової структури	М 1:5000
4	Схема генерального плану селища	М 1:2000
5	Схема функціонального зонування селища з показом об'єктів соціально-побутового обслуговування і радіусів обслуговування	М 1:5000
6	Схема транспортних і пішохідних зв'язків	М 1:5000
7	Техніко-економічні показники (ТЕП)	
8	Пояснювальна записка до проєкту селища	

6 ПЕРЕДПРОЄКТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

6.1 Передпроєктний аналіз території

Проєктне рішення селища, яке проєктується в рамках курсового проєкту, повинно враховувати містобудівні умови території, вихідні властивості ландшафту, кліматичні показники (середньорічні температури, умови інсоляції, напрямок пануючих вітрів та ін.). Аналіз містобудівної ситуації та

ландшафтний аналіз ведеться на виданій підоснові в М 1 : 5 000 (1 : 10 000) з метою визначити місце для розміщення території нового селища.

Містобудівний аналіз. Мета аналізу – обрати території оптимальну з точки зору містобудівних факторів, врахувати планувальні обмеження. Необхідно визначити:

- наявність і інтенсивність транспортних зв'язків (автомобільних, залізничних);
- розміщення основних планувальних елементів системи розселення (населених пунктів, об'єктів виробничого призначення, сільгоспугідь, кладовищ, значних лісових масивів, очисних споруд та ін.).

Підсумком містобудівного аналізу має стати: вибір шляхів в'їзду у селище, уточнення взаємного розташування основних функціональних зон, визначення найбільш доцільною планувальної структури селища.

На схему містобудівного аналізу наносяться:

- автотранспортні магістралі, залізничні шляхи;
- існуючі населені пункти, виробничі об'єкти, сільгоспугіддя;
- території небезпечні для проживання людей (території схильні до зсувів, затоплення, ділянки скотомогильників, звалищ та ін.);
- охоронні зони існуючих цінних об'єктів (природоохоронних, водоохоронних, історико-культурної спадщини);
- санітарно-захисні зони джерел шкідливостей (шуму, токсичних газів, та ін.).

Ландшафтний аналіз. Виконується з метою врахувати природні особливості території, вибрати оптимальне місце для забудови селищної і виробничої територій, визначити наявність естетично цінних пейзажів, панорамних розкриттів, видових точок. Виявити ділянки непридатні для будівництва. Також необхідно проаналізувати кліматичні умови території – середньорічні температури, панівні напрямки вітрів.

За результатом ландшафтного та природно-кліматичного аналізу необхідно визначити сприятливі, несприятливі і особливо несприятливі для забудови території. Критерії природних умов представлені в таблиці 3.

Таблиця 3 – Критерії природних умов

Функціональна зона	Природні фактори	Критерії сприятливості		
		сприятливі	несприятливі	особливо несприятливі
1	2	3	4	5
Житлова	Ухил рельєфу	0,5–10 %	0,3–0,5 %	Менше 0,3 %; Більше 20 %
	Лісові масиви	Вільні від лісу	Заліснені	–
	Затоплюваність	Незатоплювані	Затоплюється 1–2 % території	Затоплюється більше 2 %
Промислова	Ухил рельєфу	0,3–5 %	Менше 0,3 %; 5–10 %	Більше 10 %
	Лісові масиви	Вільні від лісу	Заліснені	–
	Затоплюваність	Незатоплювані	Затоплюється 2–4 % території	Затоплюється більше 4 %
Рекреаційна	Ухил рельєфу	Менше 20 %	Більше 20 %	Більше 40 %
	Лісові масиви	Заліснені	Вільні від лісу	–
	Затоплюваність	Незатоплювані	Затоплюється до 4 % території	Затоплюється більше 4 %

Для оцінки ландшафту на підоснові необхідно виділити за допомогою умовних знаків (штрихування, кольору) всі основні форми рельєфу. Для більш повного розуміння особливостей поверхні слід зробити 1–2 перетини рельєфу. Рельєф місцевості в істотній мірі впливає на планування і забудову території селища. Так низинні та заплавні території, круті схили відводяться для розміщення рекреаційної зони, пагорби й узвишся – архітектурних домінант: установи культури, адміністрації селища, храму, монументу та ін. Прокладення вулиць і доріг поперек горизонталей призводить до істотного удорожчання будівництва. Вулиці, трасовані у напрямку найбільших вітрових потоків, сильно продуваються, особливо в холодну пору року. Під житлову забудову зазвичай обирають ділянки з помірним ухилом рельєфу. Забудова має бути розташована по за охоронних зон і санітарно-захисних зон. Необхідно враховувати відстань від селища до інших населених місць, автомагістралей, великих лісових масивів, водойм.

6.2 Вибір функціонального профілю селища

Будь-який населений пункт є частиною більш великої системи розселення, розміщення виробничих сил і рекреаційної бази. Створення селища обумовлене такими факторами:

- необхідність певної діяльності, обумовленої соціальними і природними факторами;
- наявність зовнішнього зв'язку – зовнішньої магістралі;
- вплив зовнішньої магістралі на вид виробничої діяльності та конкретне розташування функціональних зон.

Для визначення функціонального типу сільського поселення важливим критерієм слугує структура «селищеутворюючої» групи самодіяльного населення – співвідношення числа працівників, зайнятих в різних сферах діяльності. Чисельність і склад населення селища відображає економічну основу життя даного населеного пункту. Згідно із завданням курсового проєкту на вибір студенту запропоноване таке функціональне призначення селища:

- селище при промисловому підприємстві, не менше 40 % жителів якого складають його працівники;
- приміські селища – створюють поблизу великих міст і міських агломерацій. Функціональне призначення таких селищ – забезпечення стаціонарного проживання населення, що працює у сусідньому місті, в замських умовах;
- селища при спеціалізованих навчальних закладах (сільськогосподарського, лісотехнічного спрямування, та ін.) та наукових базах – де більша частина працездатного населення працює в сфері освіти та науки;
- курортні, рекреаційні – розташовують у місцевостях, що мають лікувальні властивості, сприятливі в екологічному відношенні, поблизу від рекреаційної зони великих міст. На територіях, які мають об'єкти історико-культурної спадщини, з розвиненою туристською інфраструктурою, системою обслуговування. Кількість рекреантів має становити не менше 50 % постійних жителів.

6.3 Розрахунок території селища

Для визначення площі селища в першу чергу необхідно розрахувати перспективну чисельність населення. Розрахунок перспективної чисельності населення необхідно починати з визначення чисельності утворюючої селище групи. Розрахунок чисельності населення приймаються за таких умов:

- утворююча селище група населення (А) – 1 800 осіб (30 %);
- обслуговуюча селища група населення (Б) – 1 200 осіб (20 %);
- несамодіяльна група населення (У) – 6 000 осіб (30 %).

Усього чисельність населення (Н) – 6 000 осіб (100 %).

6.4 Функціональне зонування селища

Функціональне зонування залежить від ряду факторів:

- функціонального профілю населеного пункту;
- розміщення в системі розселення, розміщення відносно зовнішніх зв'язків та основних в'їздів;
- природно-кліматичні чинники (напрямок вітрів, рельєф, наявність зелених насаджень, водних систем).

Функціональна зона – частина території населеного пункту, що має певне цільове призначення. У селищі, зазвичай виділяють наступні зони: житлова, виробнича, громадська, ландшафтно-рекреаційна, транспортна.

Розміщуючи функціональні зони необхідно створити найбільш зручні і короткі зв'язки між ними, уникати транзитного руху зовнішнього транспорту через селище. Не бажано житлову і виробничу зони селища розміщувати по обидві боку автомагістралі або залізниці. Також житлову зону не розміщують між двома великими автодорогами, залізничними коліями. Всі зони селища треба розташовувати максимально компактно, забезпечивши жителям можливість найбільш зручного переміщення всередині селища і від житла до місць прикладання праці.

Житлова зона – ділянки, які більш ніж на 60 % зайняті житловими будинками. Житлова зона повинна займати найбільш зручні території (відповідати всім санітарно-гігієнічним, екологічним, естетичним вимогам) і мати зручні пішохідні і транспортні зв'язки з іншими зонами селища та його оточенням. Житлова зона ділиться на ділянки з забудовою різної щільності, капітальності, для людей з різним укладом життя:

- зона 3-поверхових багатоквартирних житлових будинків;
- зона блокованих поверхових житлових будинків;
- зона одноквартирних садибних житлових будинків з ділянками різної величини.

Ближче до громадського центру селища створюють більшу щільність забудови за рахунок використання багатоквартирної та блокованої забудови. Це дозволяє розмістити найбільшу кількість жителів в більш комфортній зоні, забезпечуючи багатоквартирні будинки тим же рівнем інженерного оснащення і благоустрою, що і громадський центр, забезпечити громадський центр селища більш презентабельною забудовою.

Для визначення площі житлової зони необхідно визначити кількість проживаючих в кожному з типів забудови і розділити цю величину на щільність населення для даного типу забудови і підсумовувати площі кожної підзони.

Для прикладу розрахуємо площа житлової зони селища:

Приймаємо наступне процентне співвідношення проживають в кожному типі забудови: багатоквартирна – 20 % (200 осіб); блокована – 40 % (400 осіб); садибна з малими ділянками – 30 % (300 осіб); садибна з великими ділянками – 10 % (100 осіб).

Площа ділянки багатоквартирної забудови: $S = 200 / 130 = 1,54$ (га).

Площа ділянки блокованої забудови: $S = 400 / 42 = 9,52$ (га).

Площа ділянки садибної забудови з малими ділянками: $S = 300 / 25 = 12$ (га).

Площа ділянки садибної забудови з великими ділянками: $S = 100 / 12,5 = 8$ (га).

Площа житлової зони селища: $1,54 + 9,52 + 12 + 8 = 31,06$ га.

Житлова зона розміщується на сприятливій в екологічному відношенні території, максимально ізольовано від джерел шуму і забруднень, у зручному зв'язку з усіма зонами селища.

Громадська зона в селищах має включати об'єкти обслуговування, які забезпечують надання повного набору послуг періодичного і повсякденного попиту населення, що проживає як в самому селищі, так і на прилеглій території в межах годинної транспортної доступності. Вона включає у себе будівлю адміністрації, центр дозвілля (клуб), підприємства торгівлі та побутового обслуговування, установи соціального обслуговування (дитячі дошкільні установи, школу, поліклініку та ін.), культову споруду. Громадська зона ділиться на території об'єктів громадського призначення, що розміщуються в житловій забудові (дитячий садок, школа) і територію громадського центру селища. Громадський центр селища розміщується, як правило, в центральній частині, в зручній доступності для всіх жителів, поблизу найбільш щільної забудови. Площа громадської зони селища приймається з розрахунку 20–35 м² (0,002–0,0035 га) на людину.

Рекреаційна зона включає території зелених насаджень різного режиму використання, прибережні зони, природоохоронні та курортні території. Як правило, формується на основі існуючих великих зелених насаджень і водних систем. Ландшафтно рекреаційні території повинні входити в зони житлового та громадського призначення, формувати природний каркас населеного пункту і забезпечувати стійкий зовнішній зв'язок селища і зовнішнього середовища. Забезпеченість ландшафтно-рекреаційної територією загального користування повинна бути не менше 12–15 м² на людину. Зелені насадження і природні

елементи селища допомагають сформувати виразний силует, забезпечують створення сприятливих екологічних умов для проживання людей, захищають забудову від вітрів, надмірної інсоляції та інших несприятливих факторів.

Промислова зона включає підприємства промисловості, комунально-складські будівлі і споруди, а також необхідні для їх обслуговування об'єкти інженерної та транспортної інфраструктури.

Виробнича зона розміщується на непридатних або малоприсаєдбаних в сільськогосподарському відношенні територіях зі спокійним рельєфом, в зручному зв'язку з житловою зоною і зовнішніми транспортними зв'язками. При розміщенні майданчика має бути передбачена можливість подальшого розвитку виробництва.

Виробничу зону доцільно розміщувати на краю селища або за його межами, якщо санітарно-захисна зона перевищує 300 м.

Допускається розміщувати об'єкти промислового виробництва в житловій забудові, якщо санітарно-захисна зона не перевищує 50 м. Виробничі території необхідно розміщувати нижче по рельєфу і з підвітряного боку по відношенню до житловій зоні. При наявності в селищі ріки, виробнича зона розміщується нижче за течією, ніж житлова.

При виконанні курсового проекту приймається виробничий об'єкт площею 15–25 га.

У *комунально-складській* зоні розміщують комунальні склади, комунальні підприємства, об'єкти інженерної інфраструктури, гаражі, автостоянки, пожежні депо, станції технічного обслуговування. Ця зона має бути зручно пов'язана з промисловою зоною.

Санітарно-захисна зона встановлюється між промисловістю та житловою зоною. Призначення цієї зони полягає в забезпеченні захисту житлової зони від шкідливого впливу промисловості. У ній окрім зелених насаджень можуть розміщуватися пожежні депо, автостоянки та гаражі.

Зона зовнішнього транспорту складається з комплексу автомобільних, залізничних та ін. вокзалів і станцій, які приймають зовнішні потоки пасажирського транспорту, а також мережі шляхової інфраструктури, яка обслуговує ці комплекси.

Основні функціональні зони селища приблизно співвідносяться один до одного у таких відношеннях (табл. 4, табл. 5):

Таблиця 4 – Приблизне співвідношення функціональних зон

№	Назва зони	Співвідношення
1	2	3
1	Промислова зона	15–50 %
2	Комунально-складська зона	3–7 %

Продовження таблиці 4

1	2	3
3	Житлова зона	40–70 %
4	Рекреаційна зона	10–20 %
5	Громадський центр селища	10 %
6	Вулиці і площі	10 %
	Усього	100 %

Таблиця 5 – Площа виробничих ділянок для промислових ділянок

Назва об'єкта	Санітарно-захисна зона, м	Кількість працівників, осіб	Площа ділянки, га
Логістичний центр	50	400	5
Птахофабрика	300	300	3
Завод біоетанолу	500	1000	20
Завод безалкогольних напоїв	50	100	1
Консервний завод	50	400	4
Хлібзавод	50	300	3
Молочний завод	50	200	2
Фабрика трикотажу	100	200	2
Меблева фабрика	50	400	4

6.5 Планувальна структура селища

В основі містобудівного рішення будь-якого населеного пункту лежить його планувальна структура – гармонійне поєднання всіх його планувальних елементів (функціональних зон, планувального каркасу).

Виділяють природний і антропогенний планувальні каркаси. Планувальний каркас являє собою поєднання планувальних осей і вузлів. Планувальними вузлами антропогенного каркаса є основні точки тяжіння і архітектурні доміанти: головний в'їзд у селище, головна площа, головні входи на територію найбільш відвідуваних будівель (підприємства, установ культури, храму), монументи. Планувальними осями є транспортні комунікації: вулиці, проїзди, дороги. У природному планувальному каркасі вузлами є великі природні об'єкти – парк, сквер, пляж; планувальними осями – берегові лінії річок, озер, ставків, межі лісових масивів, характерні лінії рельєфу (вододіли, лінії укосів). Виділяють планувальні каркаси декількох типів:

- центричний (радіальний, радіально-кільцевої, променевої або віяловий);
- лінійний (лінійно-смуговий, квадратно-гратчастий);

- вільний;
- комбінований.

Центральні схеми планувального каркасу утворені геометричним центром (головною площею селища, великим перехрестям, автостанцією) і системою вулиць, що розходяться з центру. Дана схема є найбільш компактною і підходить для невеликих населених пунктів. Зовнішня кільцева вулиця є істотним обмеженням для розвитку населеного пункту. При розвитку селища значно погіршується зв'язок периферії з центром.

Лінійні форми плану засновані на будівництві уздовж доріг. Лінійно-смугова форма плану дає зручне транспортне обслуговування всього селища, зв'язок з навколишнім ландшафтом з зовнішньої сторони селища, можливість подальшого розвитку. При сильному розвитку набуває витягнуту форму плану і віддаленість частини жителів від центру. Створює видовжені пішохідні зв'язки.

Квадратно-регітчаста схема плану є рівномірною мережу вулиць і проїздів. Прямокутний ґратчастий план на відміну від круглого дублює всі напрямки, забезпечуючи хороше транспортне обслуговування всіх зон селища. Дозволяє зробити зручну і економічну нарізку земельних ділянок. Рівномірний розподіл ділянок і відкритих просторів не створює умов для соціальних контактів і суспільного життя. Перешкоджає створенню видових точок і розкриття панорам. При розвитку селища без створення діагональних напрямків не можливі пішохідні зв'язки.

Вільна планувальна схема, за якої трасування вулиць повторює обриси рельєфу, дозволяє максимально вписати забудову в існуючий ландшафт, створюючи мальовничі панорами, різноманіття видових точок, ефектні поєднання відкритих, озелених і забудованих просторів. При цьому істотно подовжуються транспортні комунікації та інженерні мережі. Комбіновані схеми, як поєднання декількох вищеописаних, дозволяють мінімізувати недоліки кожної з схем.

Визначаючи планувальну структуру селища, необхідно забезпечити:

- найкоротші і зручні зв'язки між функціональними зонами і районами селища;
- оптимальні зв'язки із зовнішнім середовищем;
- можливість подальшого розвитку селища;
- забезпечення ізоляції селищної території від негативного впливу виробництва, доріг і вулиць з інтенсивним рухом, залізничного полотна;
- створення візуально-привабливих ансамблів, панорам, видів.

7 ПРОЄКТ ПЛАНУВАННЯ І ЗАБУДОВИ СЕЛИЩА

7.1 Трасування вулиць, проїздів, формування майданів

Вулиці та дороги селища складають єдину ієрархічно взаємопов'язану систему, забезпечуючи транспортні і пішохідні комунікації всередині селища, його зв'язок з прилеглою територією, цілісність системи розселення.

За своїм призначенням вулиці і дороги поділяються на:

- зовнішні дороги;
- головні вулиці;
- житлові вулиці;
- житлові і господарські проїзди;
- велосипедні доріжки;
- пішохідні вулиці і доріжки.

Селищні дороги призначені для організації проїзду з селища до автомагістралей, для зв'язку житлової і виробничої зони, а також як зв'язки із сусідніми населеними пунктами.

Головна вулиця є центральної композиційною віссю селища і пов'язує головний в'їзд у селище, житлову зону з громадським центром, парком, спортивним комплексом та ін. Вимагає найбільшого благоустрою та наявності архітектурних доміант. Головна вулиця може бути запроєктована у вигляді бульвару, та включати у свій поперечний профіль озеленену пішохідну алею або бути повністю пішохідною (у такому разі транспортне обслуговування розміщених на головній вулиці об'єктів здійснюється з інших вулиць та проїздів).

Житлові вулиці розподіляють на основні та другорядні. Головні житлові вулиці здійснюють зв'язок всередині житлових територій з головною вулицею, зв'язок між районами житлової забудови. Другорядні житлові вулиці (провулки) здійснюють зв'язок між основними житловими вулицями і кварталами житлової забудови. Проїзди пов'язують житлові будинки розташовані в глибині забудови з вулицею. Двосторонні проїзди влаштовуються в житлових утвореннях багатоквартирної забудови, до установ торгівлі, об'єктів адміністративно-ділового, культурно-побутового призначення. Другорядні проїзди влаштовуються односторонніми і ведуть до окремо розташованих садибних і блокованих домівках, об'єктам культурно-побутового призначення невеликої місткості. За господарським проїздів здійснюється транспортне обслуговування будівель і господарських майданчиків (дворів). Для ділянок з розвиненим підсобним господарством господарські проїзди поєднуються зі скотопрогонами. Мережа господарських проїздів повинна бути відокремлена від мережі житлових вулиць і площ і мати

кілька відокремлених виходів за межі селищної риси.

Трасування вулиць повинна вестися з урахуванням рельєфу місцевості. Щоб уникнути сильної продувності вулиць не рекомендується проектувати вулицю в напрямі панівних вітрів (особливо зимових). Влаштування вулиць і проїздів впоперек ландшафту істотно збільшать їх вартість. Не рекомендується проектування тупикових вулиць, допускається влаштування тупикових і кільцевих проїздів в районах садибної забудови протяжністю не більше 150 м. У кінці тупикових вулиць і проїздів влаштовується майданчик для розвороту радіусом 10 м або розміром 12×12 м. Радіуси заокруглення на перехрестях і поворотах приймаються 6 м – на проїздах, другорядних вулицях, 8 м – на основних житлових вулицях і 10 м на головній вулиці. Відстань від проїздів або пішохідних шляхів до будівель приймається 5–8 м. Вулиці, запроектовані уздовж річки, озера, лісу, забудовують з одного боку. Групувати будівлі, організувати площі, розміщувати елементи благоустрою і зелені насадження слід з урахуванням візуального сприйняття забудови.

Автобусні зупинки проектується вздовж головної вулиці селища (біля в'їзду, у центральній частині) для зупинок приміського автобуса, маршрутного таксі. Відстань між зупинками приймається 800–1 200 м. Довжина майданчика зупинки – 20 м, глибина кишені – 3 м.

Всі житлові, громадські будівлі і місця відпочинку повинні бути забезпечені місцями зберігання автомобілів.

По всій території селища проектується розгалужену мережу пішохідних і велосипедних зав'язків. Пішохідні та велосипедні шляхи проектується як уздовж транспортних шляхів, так і самостійно, забезпечуючи зручне переміщення всередині житлової забудови, зв'язок житла з об'єктами громадського обслуговування, виробництвом, рекреаційними територіями. Тротуари і пішохідні доріжки приймаються шириною не менше 1,5 м і кратної 0,75 м. У ширину пішохідної частини тротуару не включаються площадки для розміщення кіосків, лавок, малих форм, опор освітлення і т. ін. На пішохідних вулицях ширина смуги пішохідного руху приймається кратною 1 м. На пішохідних вулицях повинна бути забезпечена можливість проїзду пожежних машин, машин швидкої допомоги, спеціального та обслуговуючого транспорту: ширина смуги руху не менше 4 м, відстань між виїздами з паралельних вулиць не більше 180 м. Перед входами в будівлі робляться розширення тротуарів, перед об'єктами масового відвідування влаштовуються майданчики для скупчення людей. Розміри накопичувальних і розподільних майданчиків у громадських будівель і споруд приймаються залежно від їх місткості, виходячи із забезпеченості не менше $1,2 \text{ м}^2 / \text{люд}$. Велосипедні доріжки проектується шириною:

– з однобічним рухом – 2,5 м;

– з двобічним рухом – 3,0 м.

Повороти велосипедних доріжок влаштовуються з радіусом не менше 5 м. Біля входів в громадські будівлі, парки, стадіони передбачаються стоянки для тимчасового зберігання велосипедів.

7.2 Житлова забудова

Житлова забудова селища представлена садибними, блокованими і секційними багатоквартирними будинками. Забудову будинками однакового типу необхідно розміщувати окремими зонами. Для секційного будинку характерно об'єднання на кожному поверсі кількох квартир навколо сходів (три-п'ять поверхів). Об'ємно-планувальний елемент, що виникає на основі одного такого вузла, називають секцією. З'єднання декількох секцій дає багатосекційний будинок.

Секційні будинки повинні бути забезпечені дворовим простором, де розміщуються дитячі, господарські майданчики, місця відпочинку, озеленені території забезпеченістю 6–9 м² на людину, автомобільні паркінги. Для забезпечення санітарно-гігієнічних і протипожежних вимог слід передбачати побутові розриви між житловими будинками: не менше 15 м – між довгими сторонами 2–3-поверхових будинків; не менше 20 м – при висоті 4 поверху; не менше 10 метрів – між торцями будинків.

Блокований житловий будинок – житловий будинок, що складається з двох і більше квартир, вхід в кожную з яких організовано безпосередньо з прибудинкової території. Цей тип забудови є більш економічним, ніж одно- і двоквартирні будинки. Економічні переваги блокованих будинків пояснюються значним зменшенням периметра зовнішніх стін, можливістю застосування полегшених конструкцій і, як вказувалося вище, підвищенням щільності забудови, меншою довжиною вулиць і санітарно-технічних комунікацій. У сільських населених пунктах рекомендується застосовувати 1–2-поверхові блоковані будинки. Розмір ділянки таких будинків становить від 0,04 га до 0,06 га. Ширина ділянки приймається 4–10 м. Для досягнення більшої ізоляції примикають до квартир ділянок застосовується блокування із зсувом блоків в одну або обидві сторони. Не рекомендується використання більше 8–10 блоків в одному будинку.

Будинки садибного типу розміщуються разом з надвірними будівлями на окремій ділянці. Це найбільш характерний тип житлової забудови для селища. Можливі двоквартирні садибні будинки. Розмір ділянки залежить від розвиненості ведення підсобного господарства і приймається від 0,08 га до 0,25 га. Ширина ділянки приймається 16–25 м.

У всіх випадках рекомендується влаштовувати невеликі громадські

простори, які можна використовувати під зелені зони, дитячі та спортивні майданчики. На території внутрішнього простору групи або між групами повинні бути передбачені місця для занять спортом, ігр дітей і відпочинку дорослих, а також господарські майданчики. Розміри озеленених територій приймаються виходячи з норми забезпеченості 6–9 м² / чол., дитячі ігрові майданчики – 1,6 м² / люд., фізкультурні і спортивні майданчики – 1,1–1,8 м² / люд., майданчики тихого відпочинку і спілкування – 1 м² на людину.

Таблиця 6 – Типи житлової забудови селищ різного функціонального профілю

Функціональний профіль селища	Відсоткове співвідношення населення, що проживає у різних типах будинків, %		
	Багатоквартирні	Блоковані	Садибні
Промислові	30	40	30
Приміські	–	40	60
Курортні	10	40	50
При навчальних закладах	30	40	30

7.3 Громадський центр селища

Громадський центр селища займає особливе місце в його планувальній структурі, є найбільш виразним елементом містобудівної композиції і самій репрезентативною частиною забудови. Особливе значення має організація візуального розкриття центру при русі по головній вулиці від в'їздів у селище. Архітектурна виразність центру посилюється вдалим використанням ландшафту: включенням зелених масивів, водних акваторій, підвищених точок рельєфу місцевості. Громадський центр формується громадськими будівлями, спорудами, площами, що озеленюють просторами загального користування. Громадські будівлі можуть бути окремими для кожної установи, блокованими (однорідні за функцією об'єкти розміщуються в одній будівлі, але кожне зі своїм входом), кооперованими (в одній будівлі розміщуються установи з різними функціями, використовуються спільний вхід, комунікації, допоміжні приміщення). Розміщення кількох установ в одній будівлі дозволяє зробити його більш масштабним, виразним за образом, сформувані композиційні доміанти забудови громадського центру селища, скоротити час, який витрачається на господарсько-побутові потреби. Однак при блокуванні і кооперації необхідно органічно поєднувати однорідні або схожі функції: торгівлю, побутове обслуговування-громадського харчування, культурно-дозвільні й спортивні установи, фельдшерсько-акушерський пункт-інтернат та

ін.; режим роботи кожної з установ, схожість об'ємно-планувального і конструктивного рішення; можливість роздільної експлуатації будівлі.

Громадські будівлі розміщуються, як правило, в центральній частині селища уздовж головної вулиці або формують головну площу селища або систему площ (адміністративну, торгову та ін.).

Територія громадського центру селища повинна бути максимально пішохідною та в той же час зручно обслуговуватися транспортом з бічних вулиць і проїздів. Озеленені території загального користування повинні становити не менше 25 % площі центру.

Кожна будівля повинна мати головний вхід і можливість проїзду навколо нього спецтранспорту, шириною не менше 5 м. Будівлі торгового призначення, підприємства побутового обслуговування, громадського харчування, великі громадські будівлі повинні мати господарські під'їзди до них і службовий вхід. Головні входи і під'їзди до будівель влаштовуються з головної площі або головною вулиці, перед ними влаштовуються розподільні площі, розширення тротуарів. Господарські проїзди і службові входи влаштовуються з бічних вулиць, проїздів і ховаються від основних напрямків волок будівлі. Громадські будівлі, мають власну обгороджену територію (дитячі садки, школа, лікарня з амбулаторією, культова споруда, будинок-інтернат, турбаза) повинні мати основні та другорядні входи на територію, в'їзд для обслуговування їх транспортом. Точний перелік об'єктів обслуговування приймається в залежності від функціонального профілю селища. Крім основних об'єктів обслуговування в селищах відповідного функціонального профілю проектується санаторії, турбази, наукові та науково-виробничі лабораторії, підприємства, готелі, гуртожитки, адміністративні будівлі тощо.

При розміщенні громадського центру селища необхідно дотримуватися зручних радіусів доступності до установ і підприємств громадського обслуговування. У дитячих садків радіус доступності становить 700 м, шкіл – 1 000 м; аптек – 500 м, магазинів повсякденного попиту – 600 м, установ періодичного використання – 800 м, установ епізодичного використання – 1 000–1 200 м.

Навчально-виховні установи – дитячі дошкільні установи (дитячі сади, сади-ясла), початкові і середні школи, музичні, художні школи розміщують на добре ізольованій і провітрюваній території на самостійних ділянках на віддалі від галасливих вулиць, транзитних доріг, магазинів, котелень, гаражів, виробничих будівель та інших об'єктів, несприятливих у санітарному відношенні. Будинки дитячих установ повинні бути віддалені від червоної лінії на 15–25 м, їх ділянки повинні бути віддалені від житлових будинків не менше ніж на 10 м, від будівель комунальних підприємств – не менше ніж на 50 м. Дитячі садки та школи розміщуються поблизу житлової забудови. Бажано, щоб

шкільний ділянку розміщувався в безпосередньому зв'язку із зеленою зоною (парком, набережною). Місткість школи приймають з норми забезпеченості 180 місць на 1 000 жителів, місткість дитячого саду – 60 місць на 1 000 жителів.

Культурно-просвітницькі установи – клуб, кінозал, бібліотека – в малих селищах, як правило, зосереджені в одній будівлі і розміщуються в громадському центрі селища ізольовано від транспорту і інших джерел шуму, поруч з озеленими територіями парку, саду. Біля клубу рекомендується передбачати відкрите упорядкований простір для проведення свят, ярмарків тощо. Бібліотеку і гурткові приміщення видаляють від місць активного відпочинку і видовищною частини клубу.

Спортивний комплекс селища може включати відкриті майданчики для різних видів спорту та активного відпочинку, спортивний зал, критий плавальний басейн. Ділянка для фізкультурних споруд має розміщуватися на добре провітрюваній території зі спокійним рельєфом. Спортивний комплекс розміщується на відстані не менше 30 м від житлових будинків і дитячих установ і не менше 50 м від комунальних і виробничих об'єктів, далеко від доріг і вулиць з інтенсивним рухом. Можливо об'єднання загально селищного і шкільного спортивного ядра. Всі спортивні майданчики розміщуються з орієнтацією по сторонах світу З-П, з допустимим відхиленням на 15°.

Адміністративно-господарські установи – адміністрація селища, відділення зв'язку, відділення банку – об'єднують в одній будівлі і розміщують на легкодоступних для пішоходів ділянках зі зручними транспортними під'їздами. Адміністративна будівля найчастіше розташовується на головній площі (вулиці) селища.

Підприємства торгівлі та громадського харчування – універмаг, продовольчі і промтоварні магазини, ринок, їдальня, кафе – в малих селищах формують однорівневу систему обслуговування. При цьому універмаг, великі магазини, кафе розміщуються в громадському центрі селища, невеликі продуктові і промтоварні з товарами повсякденного попиту магазини розміщують ближче до житла з радіусом доступності до 500 м і по шляху руху від житла до місця роботи, громадського центру і іншим важливим зонам селища. Їдальня розміщується ближче до виробничих об'єктів. кафе рекомендується розміщувати поблизу культурно-дозвіллевих закладів. Ринкова площа розміщується недалеко від в'їзду в селище або біля автобусної зупинки, але в зручній зв'язку з іншими підприємствами торгівлі. На ринковій площі передбачається майданчик для торгівлі «з коліс» з окремим в'їздом. До підприємств торгівлі громадського харчування повинна бути забезпечена можливість зручного транспортного обслуговування. Лікувально-профілактичні установи – лікарня, поліклініка, будинок-інтернат, фельдшерсько-акушерський пункт, аптеки, медпункти – розміщуються на

ділянках, сприятливих в санітарно-гігієнічному відношенні. Лікарні, будинки-інтернати розміщуються в стороні від громадського центру у зовнішнього кордону селищної зони, поблизу зелених масивів з підвітряного боку від забудови, на піднесеному добре провітрюваному ділянці. Площа озеленення території лікувально-профілактичних закладів повинно становити не менше 60 %. Установи даного типу повинні бути ізольовані від вулиць і доріг з інтенсивним рухом, але зручно пов'язані з ними. На їх ділянки передбачається окремо вхід, парадний і господарські в'їзди. Від меж ділянок до житлових і громадських будівель повинно бути відстань не менше 25 м, від будівель лікарні, фельдшерсько-акушерського пункту, поліклініки, будинки-інтернату до червоної лінії – не менше 30 м. Аптеки проєктуються в кожному житловому освіту з радіусом доступності 500 м.

7.4 Виробничі території

Виробнича зона селища включає промислове або науково-промислове підприємство, а також будівлі і споруди, що його обслуговують. На територію підприємства організовуються окремо вхід, парадний і господарський проїзди. Поблизу головного входу на підприємство (не далі 200 м) необхідно розмістити зупинку зовнішнього громадського транспорту. Підприємства з малої санітарно-захисною зоною (до 300 м) беруть участь у формуванні силуету забудови селища і повинні мати виразне архітектурне рішення.

7.5 Комунально-складські підприємства

Комунально-складські підприємства – склади, лазня, пральня, гаражі, пожежне депо, котельня, кладовище – можуть входити до складу громадського центру або розміщуватися на самостійних ділянках. Можлива організація комунально-складської зони, яка розміщується в санітарно-захисній смузі між житловою і виробничою зоною. Комунальні підприємства розміщуються не ближче 50 м від житлових і громадських будівель, в хорошій транспортній доступності від них і з можливістю транспортного обслуговування.

7.6 Озеленення території

Зелені насадження активно впливають на організацію планувальної структури житлової і громадської зон селища. Зелені масиви є сполучною ланкою, основним компонентом для вдалого поєднання забудови з природним оточенням. Вони створюють найбільш сприятливі умови для праці, побуту, відпочинку населення, сприяють поліпшенню мікроклімату селища, захищають

його від вітру, пилу і шуму. Озеленення в межах селища має складати не менше 20 % від загальної території. Площа зелених насаджень загального користування приймається від 10 м² до 17 м² на людину. Архітектурні та зелені обсяги повинні складати єдину композицію і органічно вписуватися в навколишній ландшафт. Зелені насадження можуть об'єднувати розрізнену забудову в єдине ціле.

7.7 Техніко-економічні показники проєкту (ТЕП)

Для оцінки раціональності прийнятих проєктних рішень наводяться техніко-економічні показники проєкту.

Таблиця 7 – ТЕП

Техніко-економічні показники	Одиниці виміру	Величина
Численність населення	жителі	6000
Територія	га	
Житловий фонд	м ² загальної площі квартир	
Щільність населення	жителів/га	
Середня поверховість	поверхів	
Щільність житлового фонду	м ² /га	
Щільність забудови території	%	Відношення площ під усіма будинками до всієї території
Ступінь озеленення	%	Відношення площі зайнятої зеленими насадженнями до усієї території
Питома вага покриття вулиць	%	

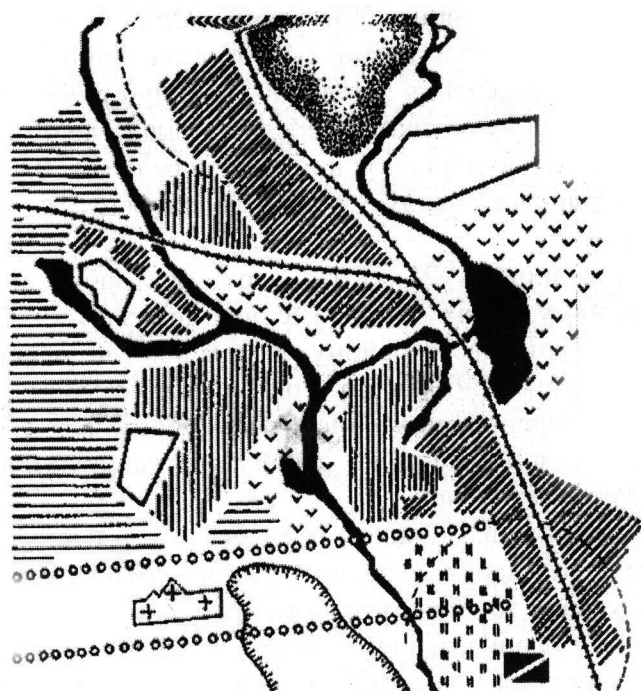
Таблиця 8 – Баланс території

Функціональні зони	Відсотки	Територія, га
Житлова зона		
Промислова зона		
Комунально-складська зона		
Рекреаційна зона		
Зона транспорту (вулиці і площі)		
Усього	100	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Планування і забудова територій. ДБН В.2.2-12:2019. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Київ, 2019. – 177 с. – Режим доступу: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/b_2_2_12/1-1-0-18022.
2. Вулиці та дороги населених пунктів. ДБН В.2.3.-5:2018. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Київ, 2018. – 55 с. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/14aOPZbjqXwYSvtnxEc2MVh9dVPWqZ0f8/view>
3. Умовні позначення графічних документів містобудівної документації. ДСТУ Б. Б. 1-17:2003. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – К., 2014. – 140 с. – Режим доступу: <http://mbk.cg.gov.ua/files/upload/76c730e0-aa51-11ea-9a32-9f305f96575c.pdf>
4. Містобудування. Довідник проектувальника / за ред. Т.Ф. Панченко. – Київ : Укрархбудінформ, 2001 – 109 с. – Режим доступу: <https://1lib.eu/book/3276471/78836f?regionChanged=&redirect=145848822>

ДОДАТОК А

- 1 – селищні території
- 2 – промислові території
- 3 – ділянки можливого будівництва
- 4 – лісові масиви
- 5 – кладовища
- 6 – заплави та території що затоплюються
- 7 – цінні сільськогосподарські угіддя
- 8 – зона зсувів
- 9 – водойми
- 10 – очисні споруди
- 11 – залізниці
- 12 – луки та сіножаті
- 13 – зона впливу аеропорту
- 14 – межі санітарно-захисних зон

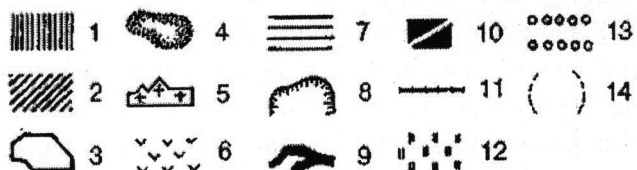
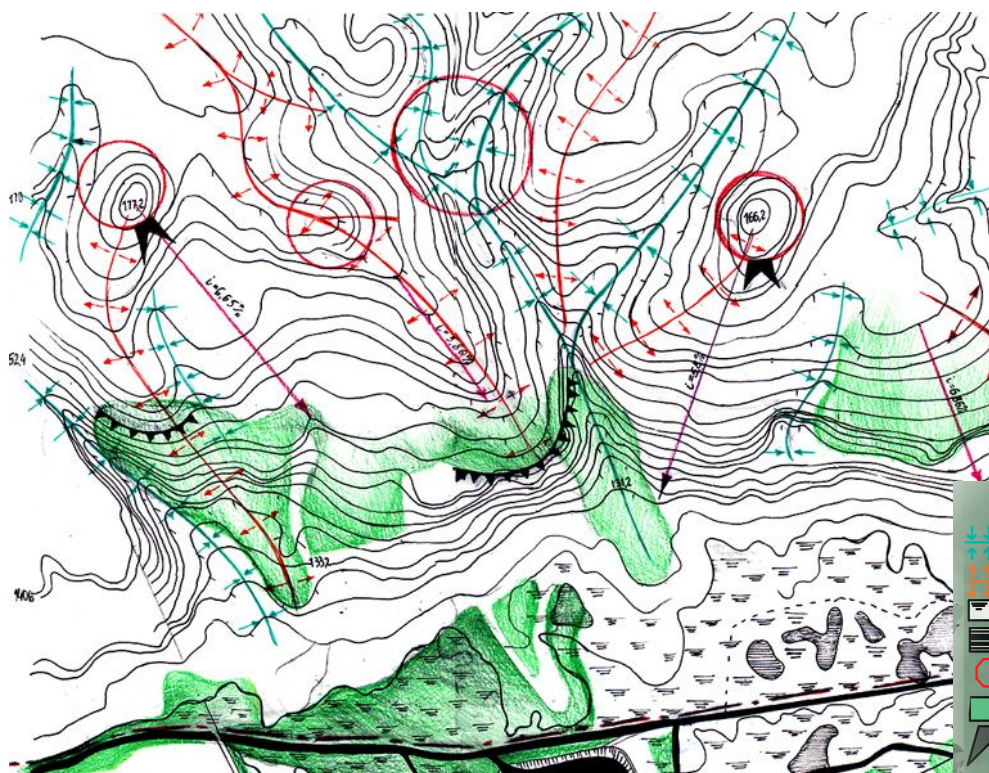

Рисунок А1 – Схема містобудівного аналізу території селища

- Умовні позначення:
- тальвеги
 - водорозділи
 - зони підтоплення
 - заболочені території
 - композиційні вузли
 - існуюче озеленення
 - видові точки

Рисунок А2 – Схема ландшафтного аналізу території селища

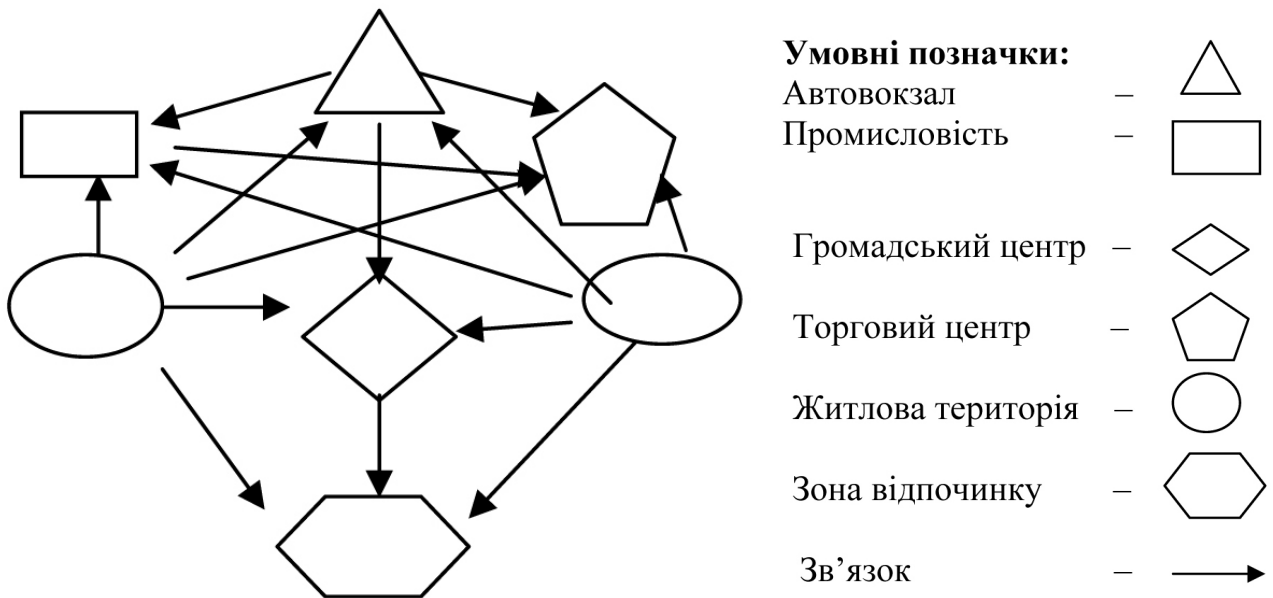

Рисунок А3 – Модельні функціональні зв'язки у селищі

I - I — зовнішня дорога чи автомагістраль;
 II - II — головна вулиця селища, бульвар чи магістраль.

Рисунок А4 – Функціональні зв'язки структури руху з функціональними зонами селища

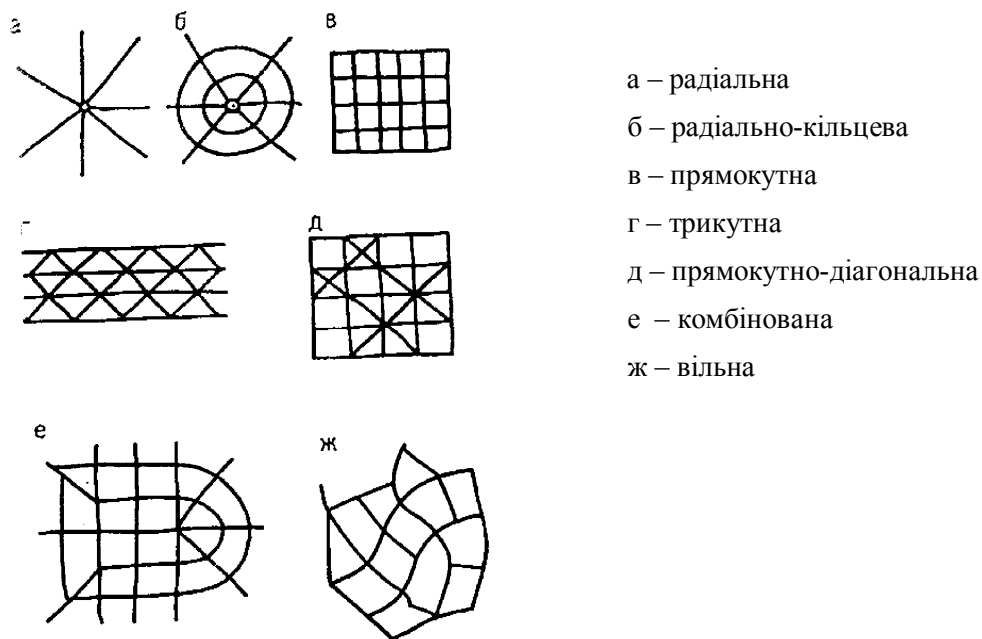

Рисунок А5 – Схеми планування вуличних мереж

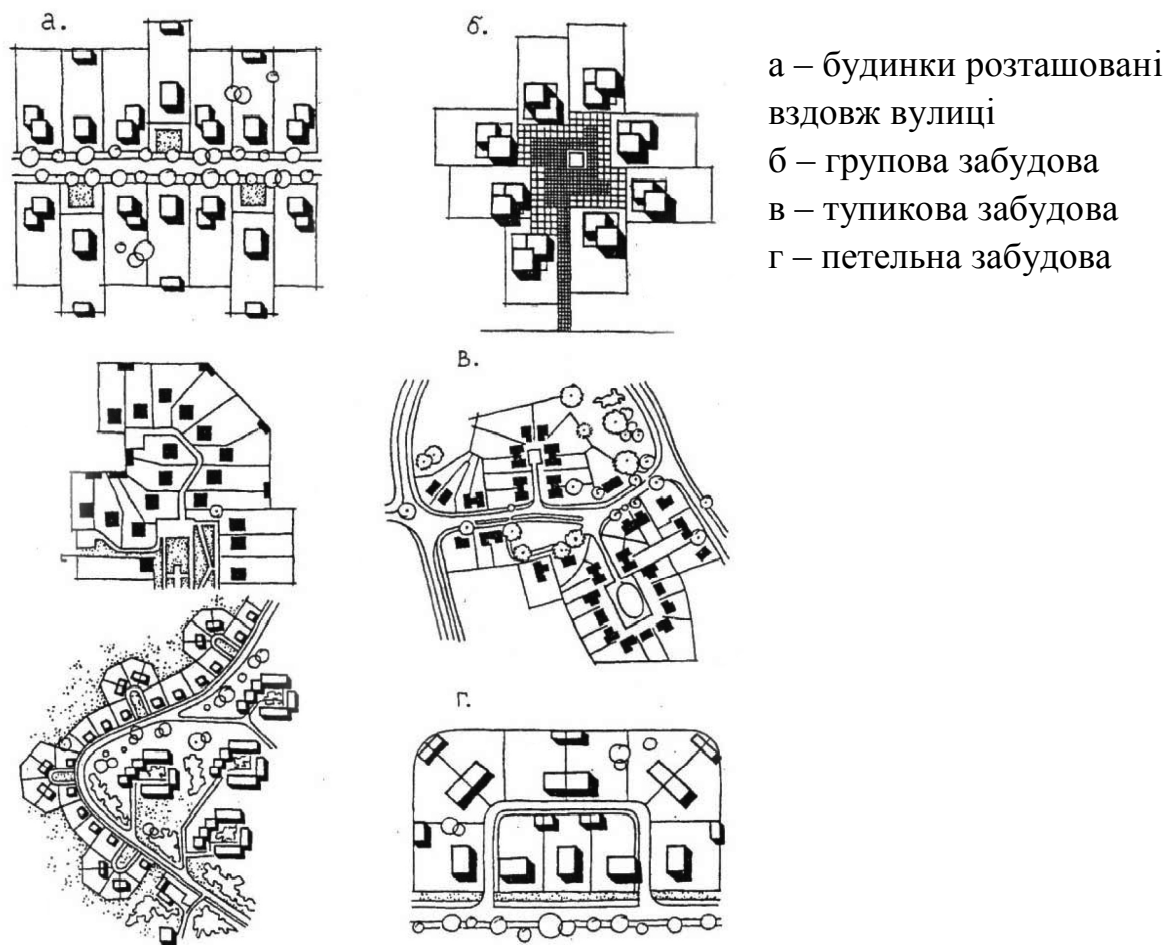

Рисунок А 6 – Прийоми забудови малоповерховими будинками із ділянками

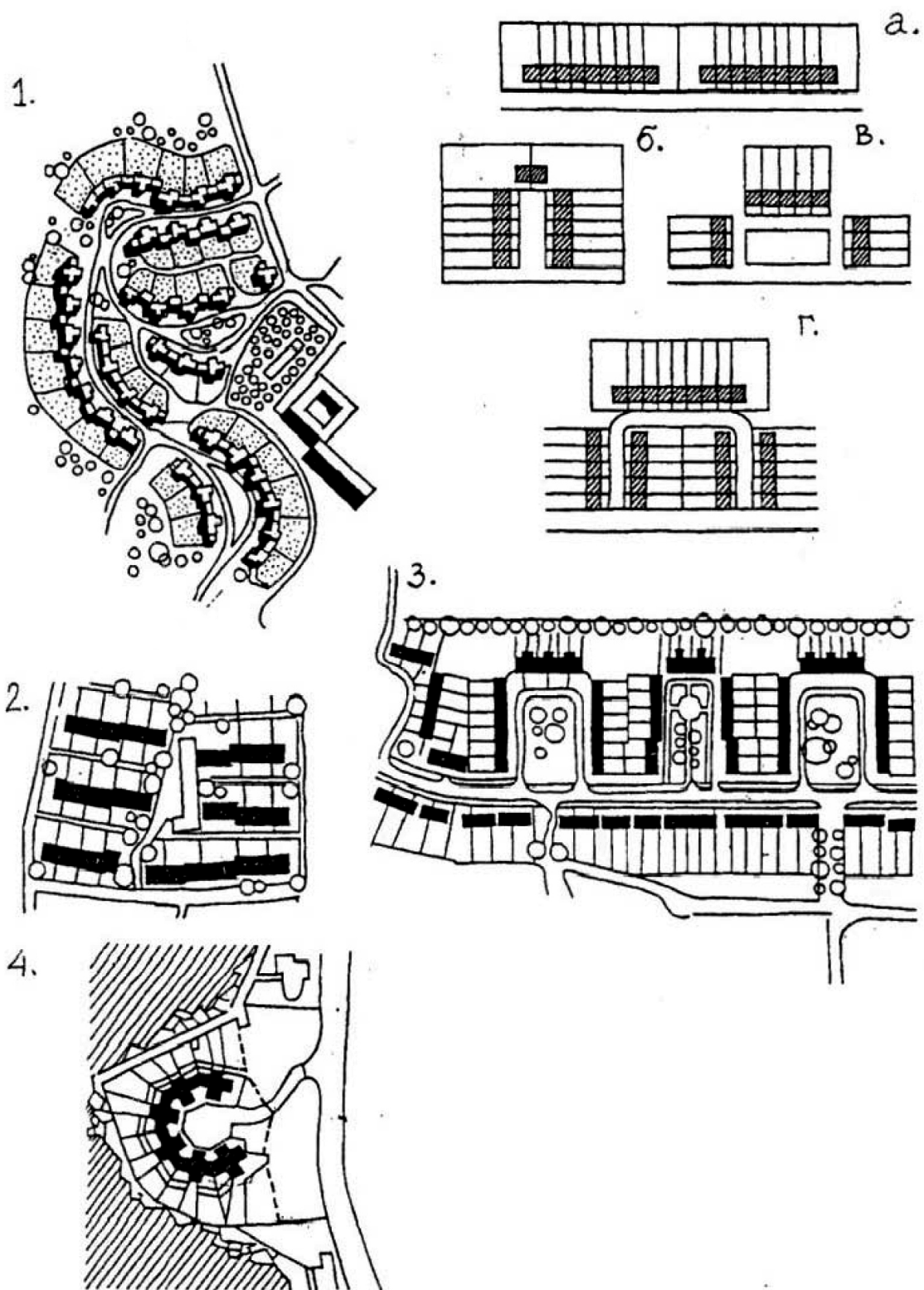
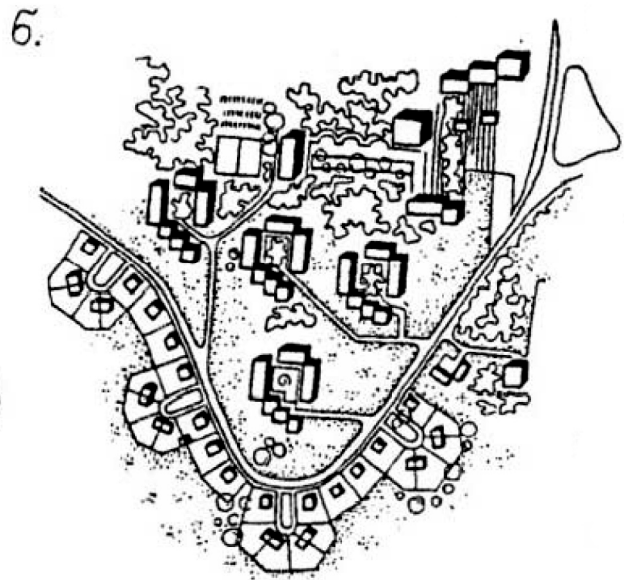
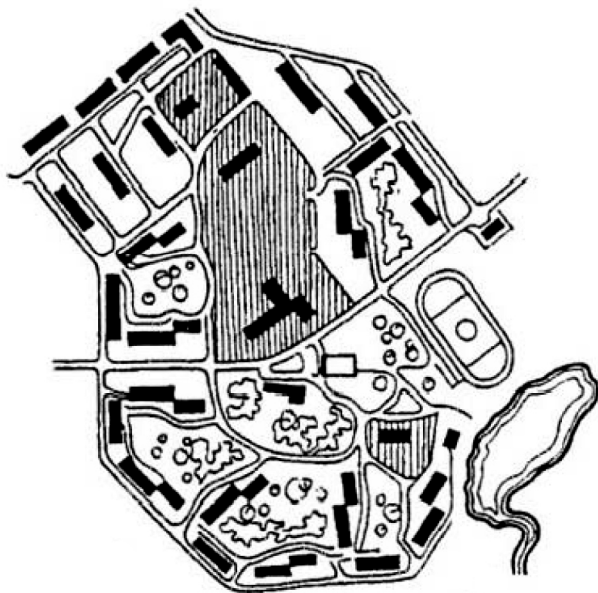
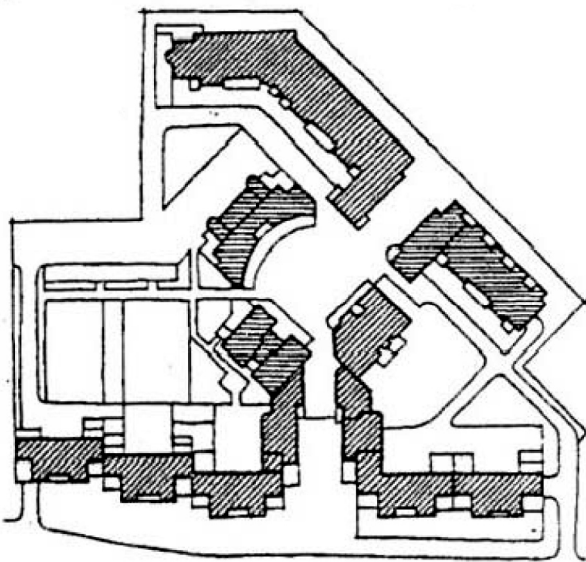

Рисунок А7 – Прийоми забудови вулиць блокованими будинками:
 а – однорядна, б – тупикова, в – з курдонерами, г – з петельними проїздами.

Приклади забудови: 1 – лінійна рядова двобічна забудова, 2 – рядкова забудова, 3 – поєднання рядової забудови з курдонерами, 4 – групова забудова

а.

б.

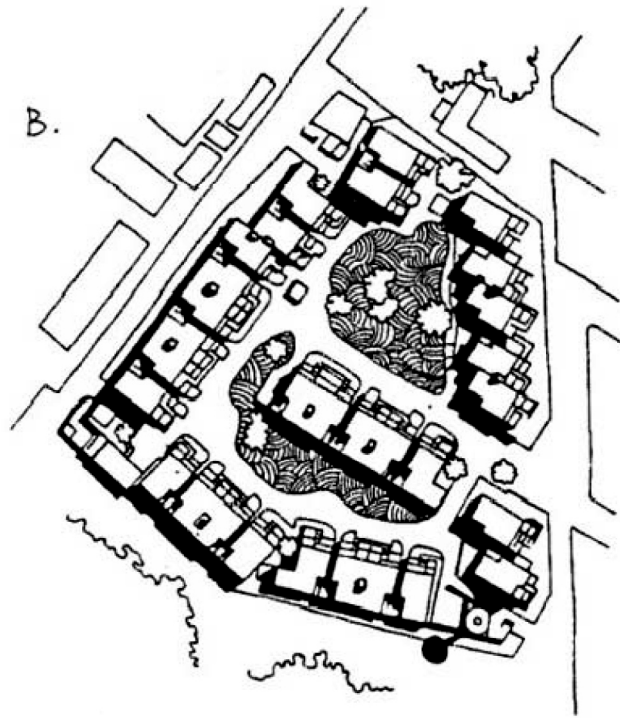

Рисунок А8 – Прийоми забудови секційними будинками: а – житловий комплекс з внутрішньою житловою вулицею, б – забудова селища з розташуванням невеликих груп 2-поверхових секційних будинків, в – квартальна забудова секційними будинками

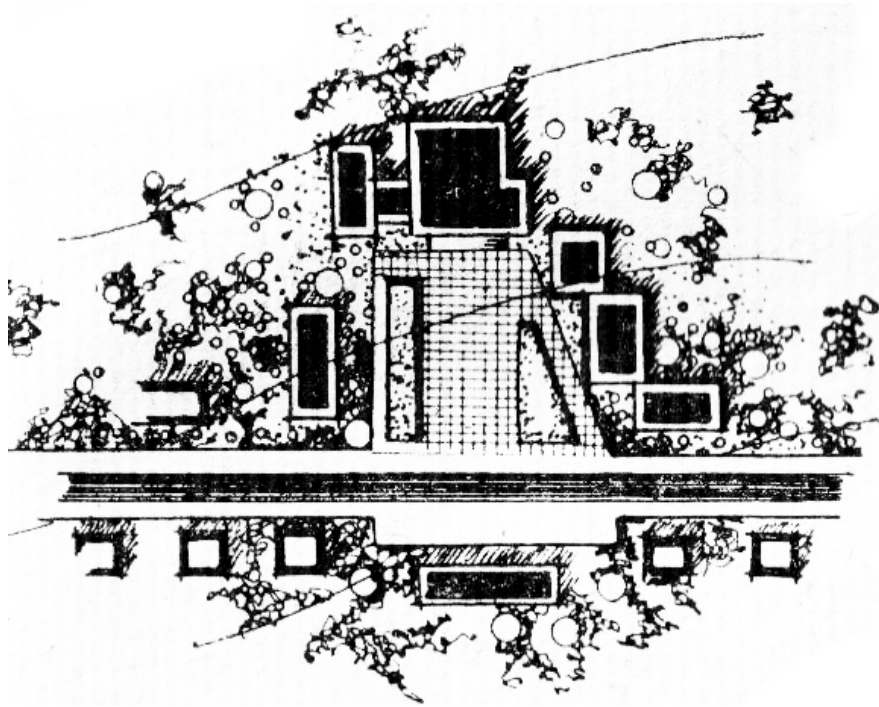

Рисунок А9 – Громадський центр у вигляді розширення вулиці

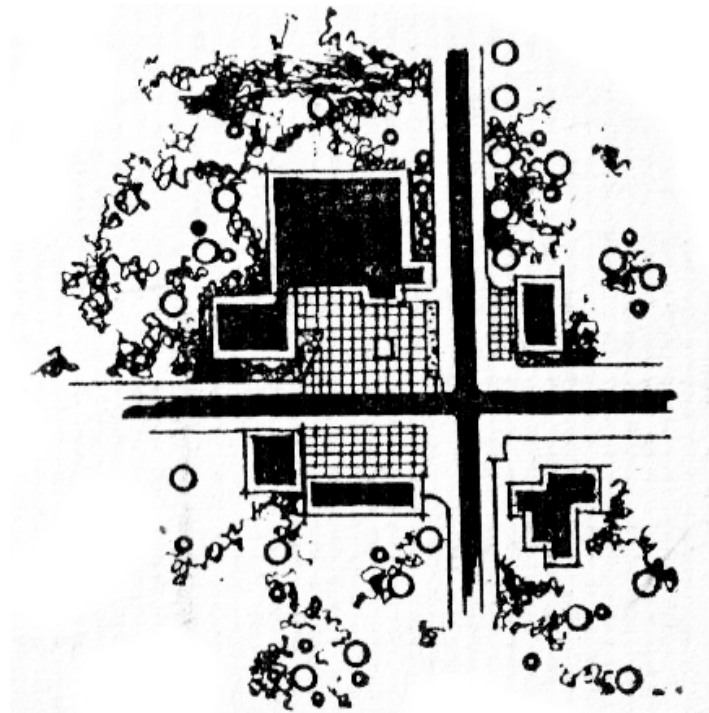
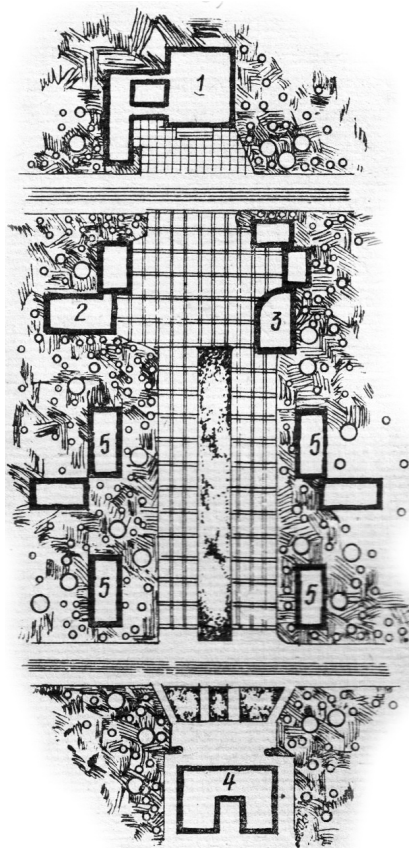

Рисунок А10 – Громадський центр у вигляді майдану на перехресті вулиць

- 1 – центр дозвілля (клуб)
- 2 – адміністративний центр
- 3 – школа
- 4 – житлові будинки

Рисунок А11 – Громадський центр у вигляді видовженого простору

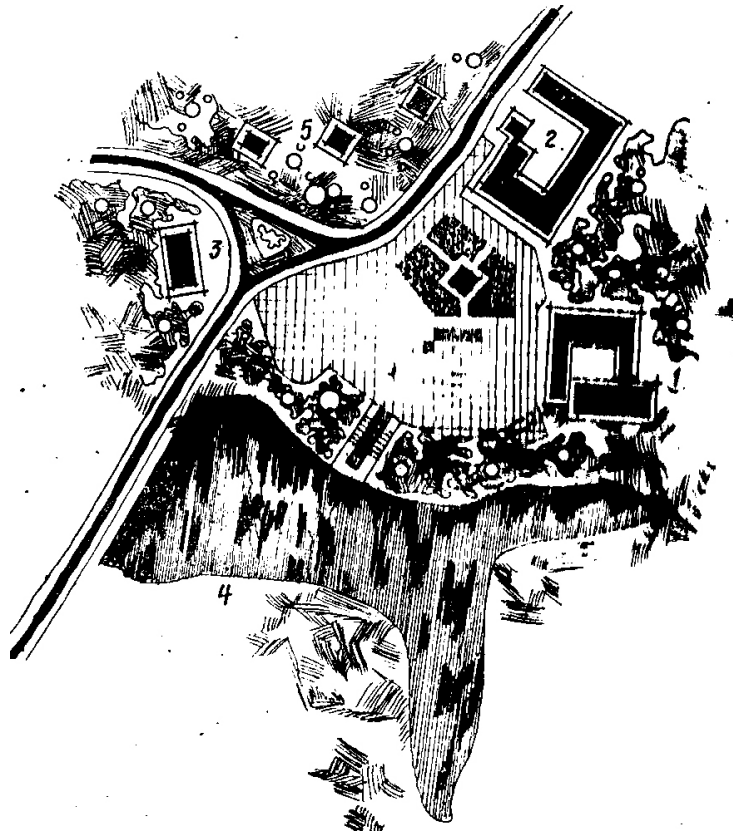

Рисунок А12 – Громадський центр вільного планування: 1 – адміністративний центр, 2 – культурний центр, 3 – торговий центр, 4 – водойма, 5 – житлові будинки

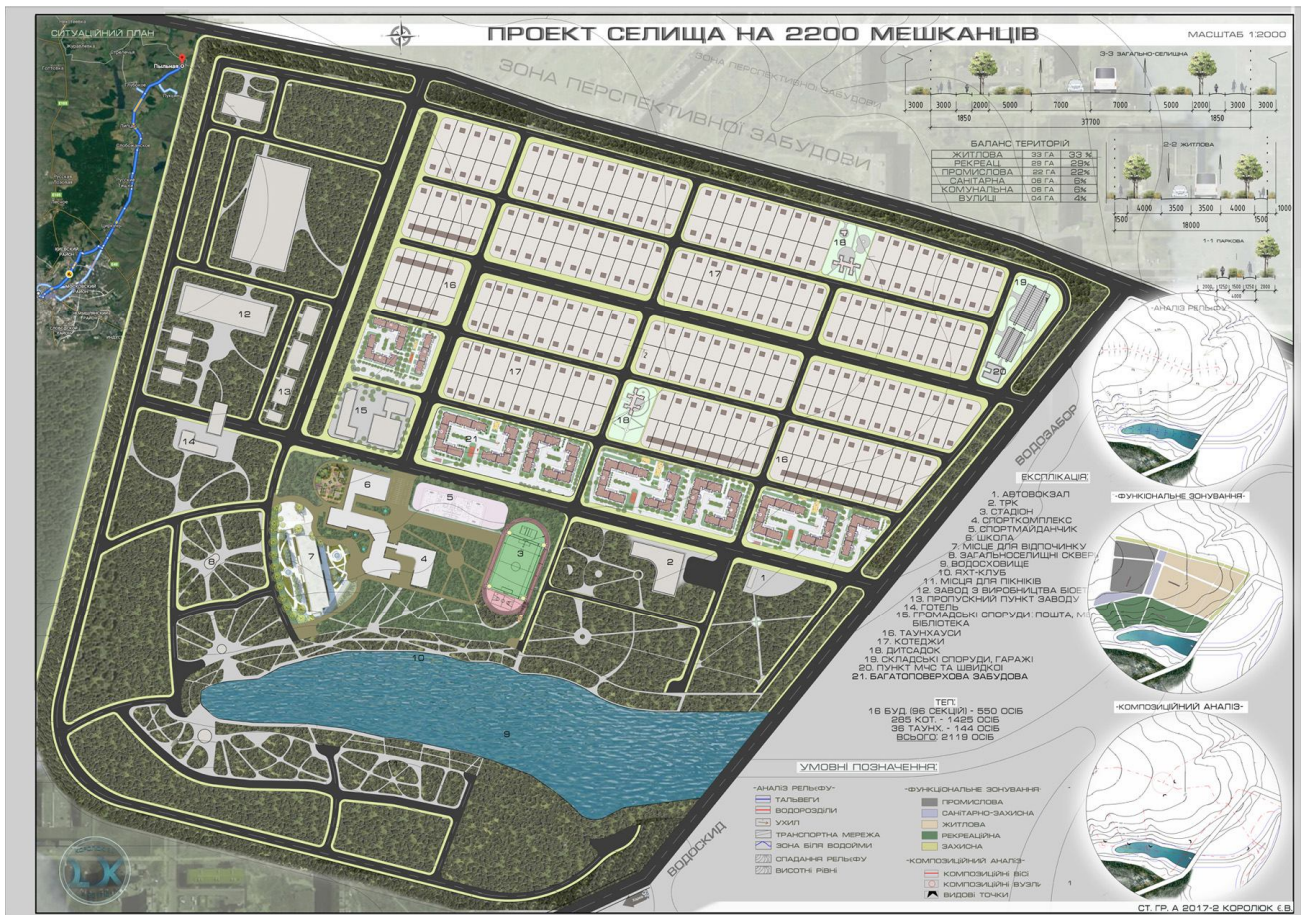

Рисунок А13 – Приклад виконання графічної частини курсового проекту селища

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«АРХІТЕКТУРНЕ ПРОЄКТУВАННЯ: СЕЛИЩЕ НА 6 ТИС. МЕШКАНЦІВ В ПРИМІСЬКІЙ ЗОНІ»

(для студентів спеціальності 191 – Архітектура та містобудування)

Укладач **ВІТЧЕНКО** Денис Миколайович

Відповідальний за випуск *О. А. Попова*
Технічний редактор *О. В. Михаленко*
Комп'ютерне верстання *Д. М. Вітченко*

План 2021, поз. 469 М

Підп. до друку 04.03.2021. Формат 60 × 84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 2,0.
Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.